

16 בספטמבר 2015

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר גלעד ארזן,	ניצב בנצי סאו,	מר יהודה ויינשטיין,
השר לביטחון פנים	מ"מ מפכ"ל המשטרה	היועץ המשפטי לממשלה
<u>בפקס מס' 02-5811551</u>	<u>בפקס מס' 02-5428118</u>	<u>בפקס מס' 02-6467001</u>

- דחוף -

א.נ.,

הנדון: הצבת מחסומים בכניסה וביציאה לשכונות הפלסטיניות במזרח ירושלים

הריני לפנות אליכם בעניין הצבת מחסומים בכניסה וביציאה לשכונות הפלסטיניות במזרח ירושלים, וזאת כדלקמן:

1. על פי תלונות שהגיעו למשרדנו, המשטרה סגרת את הכניסה והיציאה מהכפר צור באהר באמצעות מחסומים. בכלי התקשורת פורסם, כי הסגירה הנ"ל באה כתגובה לאירועים והעימותים של הימים האחרונים במזרח ירושלים.
2. נקדים ונציין, כי מדיניות הצבת המחסומים בכניסות וביציאות לשכונות הפלסטיניות במזרח ירושלים ו"סגירת" אותן שכונות, לא התחילה כתוצאה מהאירועים האחרונים בעיר, אלא הרבה לפני כן. משטרת מחוז ירושלים משתמשת במדיניות זו לסירוגין בשנה האחרונה תוך שהיא מבצעת, הלכה למעשה ובאופן בלתי חוקי, סגר ועוצר על אותן שכונות. לפי מידע שקיבלנו, כל הכניסות והיציאות לשכונת ג'בל אלמוכבר, המונה כ-20,000 תושבים, נסגרו לחלוטין באמצעות בלוקי בטון. בנוסף לכך, היו סגירות גם בכניסות לשכונות אחרות כדוגמת עיסאווייה וא-טור. לפי אותו מידע, ישנו מחסום ביטחוני הבודק את היוצאים מהשכונה, מה שגורם לשיבושי תנועה גדולים במקום. השוטרים שעוצרים את אותם רכבים היוצאים מהשכונה, נותנים, במקרים לא מעטים, לבעליהם דו"חות וקנסות על כל מני ליקויים כביכול ברכבים.
3. מדיניות הצבת המחסומים ו"סגירת" השכונות הפלסטיניות במזרח ירושלים, מהווה, ללא ספק, ענישה קולקטיבית לכלל תושבי השכונות הנ"ל, וזאת בניגוד הן למשפט הישראלי והן למשפט הבינלאומי, ופוגעת באופן קשה וגורף בחופש התנועה ובקיום חיים תקינים של אותם תושבים. כך למשל, הסגר יכול לגרום לעיכוב בכניסה וביציאה של אמבולנסים וביציאת תושבי המקום לבתי החולים לשם קבלת טיפולים רפואיים דחופים, עיכוב שיכול להוות גורם גורלי בטיב הטיפול הרפואי שאותם תושבים יקבלו. הסגר גם פוגע בחיי תלמידי בית הספר הרבים המתגוררים במקום

ואשר יוצאים כל יום ללימודיהם מחוץ לשכונות שלהם. האירועים הביטחוניים האחרונים אינם יכולים להכשיר פגיעה כזו בכלל התושבים.

4. כידוע חופש התנועה הוא זכות יסוד המובטח לכל אדם והוא נגזר מהזכות לכבוד המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בעניין זה, יפים דבריו של כבוד הנשיא (בתוארו אז) השופט א. ברק בעניין **חורב**:

"אכן, זכותו של הפרט לנוע באופן חופשי בגבולות מדינתו ומחוצה להם, היא ביטוי מובהק לאוטונומיה של הרצון הפרטי. העיקרון החוקתי – הנגזר מכבוד האדם – בדבר פיתוח אישיותו של כל פרט כולל בחובו את חופש התנועה. אכן, ההגנה החוקתית על חופש התנועה היא ביטוי להגנה החוקתית הניתנת בישראל לחירות".

בג"צ 5016/96 **ליאור חורב ואח' נ' שר התחבורה ואח'**, פ"ד נא(4) 1, 59 (1997).

5. הטלת מחסומים והטלת מעין "סגר" נעשית ללא סמכות מפורשת בחקיקה ראשית העומדת בתנאי פיסקת ההגבלה, ובנסיבות העניין איננה יכולה לשרת תכלית ראויה. מטרתה של פעולה הפוגעת בזכות חוקתית כדוגמת חופש התנועה הינה ראויה לא רק אם תוכנה הוא ראוי אלא אם הצורך בה הוא **חיוני, נחוץ וראוי** (ראו: בג"ץ 1661/05 **המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל**, פ"ד נט(2) 481, 549 (2005)).

6. נוסף, הואיל ועוצמת הפגיעה בזכויות החוקתיות של תושבי השכונות הפלסטינים במזרח ירושלים הינה כה גדולה הרי שעל מנת שתיחשב תכלית הנורמה שבאה לפגוע בהם כראויה, עליה להגשים מטרה חברתית מהותית. אנו רואים שגם שהסדר הציבורי והביטחון מהווים מטרה חברתית ראויה, הרי שהבטחתם אינה מצדיקה פגיעה כה בוטה ובצורה כה גורפת בחופש התנועה של רוב רובם של התושבים הפלסטינים במזרח ירושלים.

7. בנוסף לכך, האמצעי הננקט של הטלת מחסומים ו"סגר" איננו מידתי. המשטרה בחרה באמצעי שרירותי וגורף אשר פוגע באלפי תושבים ללא הבחנה. מימוש התכליות אליהן שואפים במשטרה יכול להתבצע בדרכים אחרות שבצידן פגיעה פחותה בזכויות התושבים. בהקשר הזה יצוין כי בית המשפט העליון אסר על מדיניות גורפת שלא עושה אבחנות ומטילה הגבלות על חירויות באופן גורף ולא מידתי. עמד על כך כבוד הנשיא (בתוארו אז) השופט א. ברק בפרשת **עדאלה**:

"הצורך לנקוט באמצעי שפגיעתו פחותה, מונע לעתים קרובות את השימוש בהסדר גורף (flat ban). הטעם לכך הוא שברבים מהמקרים השימוש באמת מידה פרטנית-אינדיבידואלית משיג את התכלית הראויה תוך שימוש באמצעי שפגיעתו בזכות האדם פחותה. עיקרון זה מקובל בפסיקתו של בית המשפט העליון ... הגבלה גורפת של זכות, אשר אינה מבוססת על בדיקה אינדיבידואלית, הינה אמצעי חשוד בחוסר מידתיות. כך הדבר במשפטנו-שלנו. כך הדבר במשפט המשווה."

בג"צ 7052/03 **עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי נ' שר הפנים**, (טרם פורסם, 14.5.06), פסקה 69 לפסק דינו של השופט ברק.

8. לפיכך, הנכם מתבקשים בזאת לפעול באופן מיידי להסרת הסגר הלא חוקי על אותן שכונות פלסטיניות במזרח ירושלים וכן לקבוע הנחיות ברורות נגד השימוש במדיניות הנ"ל בעתיד.

9. אודה לקבלת התייחסותכם בדחיפות, וזאת לפני הפנייה לערכאות השיפוטיות.

בכבוד רב,
נדים שחאדה, עו"ד

העתק:

ניצב משה אדרי, מפקד מחוז ירושלים, בפקס: 02-5391466